

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemati velja: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznaila (inserati) se sprejemajo in velja trisopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 244.

V Ljubljani, v ponedeljek 25. oktobra 1886.

Letnik XIV.

Državni zbor.

Z Dunaja, 24. oktobra.

Delegacije.

V zadnji seji državnega zbora 22. t. m. popraševal je dr. Rieger v delegacijo izbrane poslance, hočejo li pritrditi prošnji, da bi delegaciji letos ne zborovale v Budapeštu, ampak na Dunaji. Ker so temu predlogu pritrdili vsi delegati z desne in leve strani državnega zbora, podal se je predsednik dr. Smolka z obema podpredsednikoma k ministerskemu predsedniku ter ga prosil pri skupnem ministerstvu in pri cesarju priporočati prošnjo delegatov. Grof Taaffe je obljubil to storiti in je bil v tej zadevi že pri grofu Kalnoky-ju, ki hoče reč predložiti ogerskemu ministerstvu. Nekterim Dunajskim listom se danes poroča, da bo ogerska vlada brez dvoma pritrdila, zopet enim pa se naznanja, da Ogri nikakor ne odstopijo od svoje pravice in nikakor ne privolijo, da bi delegaciji zborovale na Dunaji. Ako bi se to pa vendar le zgodilo, morale bi delegaciji leta 1887 in 1888 zaporedno zborovati v Budapeštu. Kolera, pravijo dalje, tam ni tako huda, da bi se jo imeli delegati posebno bati, in zlasti je v tistem okraju ni, kjer zborujete delegaciji in stanujejo delegati. Ako bi delegati iz strahu pred kolero in kozami ne šli v Budapešt, bi to vplivalo tudi na najvišje kroge, ki bi sicer tje prišli, da bi se Budapešta izognili, in mesto bi imelo vsled tega veliko zgubo. Tudi na Dunaji so imeli leta 1873 kolero, pa ste vendar delegaciji tam zborovale in se Madjari niso bali iti na Dunaj. Ako pa delegati nikakor nečejo priti v Budapešt, naj se delegaciji skliče v Požun. Tako modrujejo ogerski listi in ogerski glasovi v Dunajskih časnikih. Res je pa med vsem tem le to, da bi imel Budapešt veliko zgubo, ako zborujete delegacije na Dunaji. Nikakor pa ne moremo verjeti, da bi se ogerska vlada ustavljala želji Dunajskih delegatov. Ako bi bili Madjari res viteški narod, kakor se ponašajo, morali bi sami Dunajski vladi ponuditi, da naj delegaciji zborujete na Dunaji, ker v Budi razsajajo grde kozé in grozovita kolera. Da bi bila ta bolezen leta 1873 vladala na Dunaji, ni res, saj v tej meri ne, kakor se letos razširja v Budapeštu; pa ko bi bili toraj ogerski delegati sprožili enako željo, kakoršno so letos razodeli naši pooblaščenca, bi se naša vlada gotovo ne bila branila jej vstreči. Zlasti pa ni res, da bi imeli Madjari postavno pravico tirjati, da bi morale delegacije vsako drugo leto zborovati v Budapeštu.

Zakon o skupnih zadevah z dne 21. decembra 1867, štev. 146 drž. zak. v § 11 določuje: „Cesar vsako leto sklicuje delegaciji; kraj zborovanja določuje cesar.“ Le vsled neke navade sta delegaciji doslej vrstoma zborovale eno leto na Dunaji, eno leto pa v Budapeštu; cesar ji pa lahko skliče tudi v Prag, ali Gradec, ali Kotor, ali kamor koli hoče. To ravno tako dobro kakor mi vedó tudi Madjari, zato se menda ne bodo upirali želji naših delegatov. Gospodska zbornica bo še le jutri izbrala svojih 20 zastopnikov, vendar se po nekterih časnikih že zdaj naznanja, da delegati iz gospodske zbornice nikakor ne gredó v Budapešt, in da se ne bodo vdeleževali sej, ako delegaciji ne zborujete na Dunaji.

Ko bi pri vsem tem vendar le zmagala madjarska trma in bi delegaciji zborovali v Budapeštu, ker skušnja uči, da Madjari zgrabijo za roko, ako

jim mazinec ponudiš, in da smatrajo za svojo postavno pravico, kar jim kdo iz prijaznosti in vlnudnosti dovoli, se naši delegati ne bodo več shajali v madjarski „akademiji“, ampak v hôtelu „Hungaria“, ki ga je naše ministerstvo v ta namen najelo. Madjari bi našo vlado kaj radi prisilili, da naj za svojo delegacijo v Budapeštu zida posebno palačo, in je menda prav zaradi tega odpovedalo „akademijo“, kjer je naša delegacija doslej zborovala, ali naše ministerstvo tega neče storiti, ker bi stroški za tako poslopje ne bili v nobeni primeri z njegovo porabo. Preveč bi bilo kakega pol milijona goldinarjev zanj zavreči, da bi vsako drugo leto delegacija skoz tri tedne v njem zborovala. Same obresti brez vseh drugih stroškov bi znašale okoli 50.000 gld. za vsako dōbo, zato je naša vlada po odpovedi akademije sodila, da bode še zmirom ceneje izhajala, ako tudi za drag denar najme kako primerno hišo. Najela je toraj za letos gori imenovani hôtél „Hungaria“, ki ga že pripravljajo za zborovanje, ako pride do tega, da bodo šli naši delegati vendar le v ogersko glavno mesto. Cesar se jutri zvečer odpelje tje in bode 28. t. m. v Budapeštu imel javne avdijske, dotlej se bo tudi že vedlo, kje se snidejo delegacije, ker mora cesar, ako se zberó na Dunaji, izdati novo lastnoročno pismo.

Različno - jezični bankovci.

Česki klub je zastran napisal na novih bankovcih soglasno sklenil ostati pri tirjatvi, da morajo novi bankovci imeti napis v raznih jezikih, ki se govore v Avstriji. Južni Slovani bodo ž njimi v tej zadevi glasovali soglasno. Ako bi se Poljaki ustavljali, žugajo jim, da bodo gledé petroleja glasovali proti Poljakom, ako bi bila tudi vlada vsled tega primorana odstopiti. V tem sklepu jih je menda najbolj vtrdil odgovor Gautschev na Bojakovskega interpelacijo. Liberalni listi pravijo, da je ta odgovor silen primanjkljaj za česke poslance. Slovani naj orjejo in kopljejo, študiranje pa naj prepuščajo nemški gospódi. Ni se toraj čuditi, da tako preziranje hudo boli česke Slované, katerim je v prvi vrsti veljal ministrov odgovor, in da jim ni dosti mar, ali sedanje ministerstvo ostane ali gre.

Pogled v Madjarijo.

II.

Vse skupne naprave, ki imajo vezati Avstrijo z Ogersko, ne morejo do srca Madjaru. Najbolj pa sovraži skupnost avstro-ogerske armade. In to je naravno, da se narod, hoteč svojo upravo, svojo državo, ne bo ogreval za naprave in sredstva, ki morejo opovirati in onemogočiti njegove namere in težnje. Skupna armada pa je ravno največi napotljaj madjarski samostojnosti; vse drugo bi bilo najmanjša skrb. Najprvo je treba po madjarski misli razdvojiti državno armado v avstrijsko in ogersko, ker razpršila bi se potem v kratkem času tudi armada finančnih uradnikov in diplomatov. Zato se madjarska agitacija najbolj zaganja v skupno armado. Ta agitacija se ni letos rodila, marveč je toliko stara, kakor Beustova nagodba, le da se do sedaj ni drznila tako brezozirno v javnost. Ko pa se je madjarska strast iz tmine izveklela na dan, poznamo vsaj svoje prijatelje.

Vnanji povod pouličnim nemirom in drznim napadom v zbornici je znan že iz časnikov. General Hentzi je 1848 moral braniti Budimsko trdnjavo, da je oprostil cesarsko armado. Moral je pasti kot junak s svojimi tovarši v boji z uporniki. Človek bi mislil, da so Madjari pač že spoznali svojo zmoto, tembolj ker je avstrijska vlada že zdavnej pozabila madjarsko ustajo. Pa Madjari so le priložnosti iskali, da dajo duška svoji nevolji proti skupni vojni. Ponudila se jim je prilika, ko je general Janski položil venec junaku na gomilo. Razjarjen je bil plemeniti narod madjarski. Hentzi je storil svojo vojaško dolžnost, za cesarja daroval svoje življenje, in vendar ni vreden, da mu vojak položi venec na glavo. To je razžaljenje viteškega naroda, madjarske slave! Vsaj tako je govoril Ugron, tako stoji v knjigi madjarske šege in dostojnosti.

Kar so peli višji krogi, rjula je poulična druhal, in po tem poznamo prave učitelje nemirov. Divjali so proti glavni točki avstro-ogerske nagodbe, proti skupni armadi. Cesarska armada naj se umakne ogerskemu honvedu. In kaj je ogerska vlada storila proti rogoviležem? Tisza je na videz miril javno mnenje ter nekako branil dejanje generala Janskega, dasi je bilo po njegovem mnenju „netaktno“. Toda kot minister je odobraval, kar je grajal. Da, še več. Tisza je ogersko vstajo imenoval opravičen boj proti Avstriji. Če si že priprost Madjar tako tolmači zgodovino, tega bi minister, cesarjev svetovalec, ne smel storiti. Na ta način najvišji uradnik svoj narod le potrjuje v zgodovinski zmoti. Madjarski narod se je v pravem pomenu besede uprl proti državi, bil je premagan v krvavem boji, in le kratkovidnost inostranskega državnika ter vladarjeva velikodušnost ste mu dovolili sedanjo samostojnost.

Malo pozneje je nadvojvoda Albreht, prvi vojak slavne armade, potoval po Bosni. Povsod je bil navdušen sprejet, njegovi nagovori pa se nikjer niso dotikali ogerske politike. Vendar ga je „madjar“ Falk obsul v svojem listu z nesramnimi besedami. Ko se je ta zadeva obravnavala v zbornici, postavil se je Tisza s previdnimi besedami v vrsto grajalcev proti visokemu dostojanstveniku. Tudi grof Belcredi je moral trpko čutiti nevoljo madjarsko, ker je v gosposki zbornici zagovarjal skupno armado kot podporo cesarja in države.

Ko se je Tisza lovil med dvema stoloma, izrekla je krona svojo voljo. General Janski ni bil premeščen, marveč na višje povelje je ostal na svojem mestu. S tem so Tiszo spomnili njegove ministerske dolžnosti. Še očitneje je krona izjavila svoje mnenje 7. junija v cesarjevem lastnoročnem pismu nadvojvodi Albrehtu. Konec pisma slóve: „Petnajsti voj, v svoji sestavi znak cele armade, dela dostojno v duhu starih izročil armade, ki je v vseh razmerah zvesto in udano visoko cenila prestol in monarhijo in bo tudi v prihodnje delovala v svojem vzvišenem poklicu.“ Krona se toraj zvesto drži nagodbe l. 1867, in se tudi mora, da slavna Avstrija ne stopi v vrsto držav drugega reda. Madjari, njihovi ministri in vodje brez razločka delujejo na to, da bi Madjarijo odcepili od Avstrije. Najnovejši dogodki so jasen dokaz, kar se godi pod krono sv. Štefana. Spoznajo li naši državniiki madjarske namere? Spoznajo jih, pa se ne ravnaajo po tem!

Naša misel je in ostane, če tudi višja politika naših besed ne poševa, da je avstr.

ogerska nagodba nesreča za Avstrijo. Kajti tam vlada Madjar, tukaj Nemec, smo li mi Slovani celotje? Nagodba, kakoršna je, v sedanji obliki ne more obstati vsled sredobežnih Madjarom prirojenih sil; ker dalje maloštevilni narod odločuje manjo politiko cele države, in ker si konečno Madjari prizadevajo, odtrgati se popolnem od skupne države. Dobro vemo, da bi Madjari celo z orožjem branili svojo sedanjo samostojnost, pa kdo vé boljši pripomoček? Vsled sovraštva do Prusije je Beust raztrgal Avstrijo in dal premaganim Madjarom več, kakor so hotli. Da, Beust je vrgel Madjarom v kremplje tudi druge ogerske narode: Slovake, Ruse, Rumune in Nemce. Ti narodi zaupljivo obračajo oči v avstrijsko prestolnico, pričakujejo pomoči in rešitve iz suženjstva madjarske mačeha. H-t-b-r.

Hamburška loterija.

Bogat ali vsaj premožen postati brez hudega trpljenja, to je vzor, za katerim jih je mnogo dirjalo vselej, dandanes pa skoraj celi svet dirja. Obljubljeni tisočaki in stotaki so tiste limanice, na ktere sleparji, židje in drugi prekanjenci ljudi lové, ki bi čez noč radi obogateli. Kdo ni še bral vročih zahval, ki jih hvaležni svet pošilja dan na dan profesorju matematike, Orlicu, v Berlin za majhine in velike terne, ki so se z njegovo pomočjo zadele! Koga niso še v oči zbódele velikanska priznanja hvaležnosti, ki jih objavljajo po raznih nemških listih madjarski sleparji Gönczy, Toth, Mihalik itd., kateri vsi so se prav zarad sleparjenja ljudi z loterijo že pred sodnijo zagovarjali. Mnogi med temi „profesorji“ in „svetovaleci v loterijskih zadevah“ niti pisati ne znajo in vendar — pri vsem tem dobro živé, kajti neumnih ljudi je vsak dan več na svetu, ki jim nosijo svoje krvavo prisluzene groše.

Vendar vsa ta gospóda človeku še ne sleče tako kože čez ušesa, kakor to umejo Hamburški židje s svojimi loterijami, katerih inserate tudi po slovenskih in na slovenskem izhajajočih listih jako pogostem nahajaš. To so Vam pa v resnici pijavke v pravem pomenu besede, ki so svoja sesala po celi Evropi nastavila v podobi inseratov, s katerimi pijó srčno kri vsim tistim, kateri jim gredó na limance. Hamburška loterija je sicer v naši državi prepovedana, toda kaj briga to nektare liste? Inserati so jako lepa in koristna reč, ki listu jako malo truda, pa obilnega dobička včasih prinašajo. Naj bo toraj loterija sama na sebi tudi stokrat prepovedana, nič ne dé, inserat ni prepovedan in ne sili se pa tudi nobeden ne, da bi staviti ali srečke kupiti moral! Tako je, kaj ne da? I kaj pak; čemu pa je Bog dal človeku razum in prosto voljo, če bi si ne znal pomagati? Toda k stvari.

Hamburški loteriji sami na sebi kot taki se sicer ne dá očitati, da bi sleparila. Brez dvojbe so pa sleparske vse njene objave, ktere nimajo nobene družega namena, kakor kolikor moč veliko liščekov naloviti. Vse objave igralnih načrtov so tako nepopolno pa zvito sestavljene, da človek v njih le začetek vidi, s čim da mu je poskusiti, če hoče biti srečen, kajti dozdevni konec se mu od daleč pokaže, češ: „glej 500.000 mark lahko zadeneš.“ Kaj je pa vsega vmes treba in koliko denarja, preden si človek samo pravico pridobi, da smé na tistih 500.000 mark tudi vedno igrati brez vsake gotovosti kakega dobička, o tem pa vsi taki inserati prav modro molčé. Le poslušajte, če ni v resnici prekrasno: „Samo za 3 gld. 50 kr. lahko dobiš že 500.000 mark, ako si kupiš Hamburško srečko!“ Dragi moj, ali te ne zbóde že samo ta nedostatkost hudo v oči, da bi srečka samo 3 gld. 50 kr. veljala? Glej, tu je prva sleparija. V Hamburgu menda nimajo nobenih sreček po 3 gld. 50 kr. pa dobička 500.000 mark; pač pa znabiti morda one kake dobrodelne loterije pa z malimi dobitki. Prava Hamburška srečka veljá v resnici še nekaj nad 80 gld. in je razdeljena v 7 razredov za igranje. Če ti toraj, dobra slovenska duša, svoje krvavo zasluženje 3 gld. 50 kr. v Hamburško loterijo pošlješ, je to prav toliko, kakor če bi bil v Savo pljunil! Hamburška srečka, glavni dobiček in tvoja sreča so še tako daleč vsaksebi, kakor ruski kmet in ruski car! Le poslušaj!

Ko si vplačal svojih 3 gld. 50 kr., si s tem nisi družega pridobil, kakor pravico, da v prvem razredu igraš, kjer se na vsakih sto let znabiti enkrat kak glavni dobiček prikaže; kajti vsi glavni

dobitki so še le v sedmem razredu; do tje kaj je pa še daleč, jako daleč in še mnogo dražja „cerenga“, kakor od Celovca pa do „Marperga!“ Če hočeš namreč tje kaj dospeti, kjer imaš res upanje glavno srečko zadeti, ali pa tudi vsaj svoj denar nazaj dobiti, če je dotični žid poštenjak, pri katerem igraš, ti je treba za prihodnje žrebanje kupiti si drugi razred, kateri pa ne veljá več 3 gld. 50 kr., temveč že 7 gld. 44 kr. Za tem pridejo 3., 4., 5. in 6. vsak po 14 gld. 88 kr. in konečno še le kraj izvoljenih, kjer se ponujajo veliki dobitki — sedmi razred, ki veljá 11 gld. 16 kr. Vidite, taka je stvar!

Tudi v Hamburgu ne dajo nič zastoj, pač pa s pomočjo te sleparije, (da namreč ne objavijo cellega načrta, kar bi marsikteremu oči odprlo in mošnje zategnilo,) prav mnogo zastoj vzamejo s pomočjo svojih loterijskih inseratov. Mnogo jih je, ki že za 2. razred nečejo plačati zahtevane svote; marsikdo drugi pa tega in morda tudi še 3. vendar le še vplača, pa pozneje obupa nad svojo srečo. Vidite, vsi taki so gotove, ker že dobljene terne za dotičnega loterista, kajti kdor ne stavi vseh sedem razredov, kdor ne tvega 80 goldinarjev, ta zgubi vse svoje uloge in niti krajcarja ne dobi za nje. Na ta način dobi kolektant skoraj vsako srečko več nego 3krat preplačano. Čem več se jih oglasi po 3 gld. 50 kr., tem ljubše mu je, ker dobro vé, da jih bo temveč izostalo. Zato pa ta tudi lahko in rad tolikošuje svote izmetava za inserate in druge priporočila po raznih listih. Zakaj bi jih ne, ki mu gotov dobiček donašajo. Za vest in poštenje, kdo vpraša, da so le denarci! Čudna, več kot čudna pa je državna določba, ki po eni strani prepoveduje Avstrijanom igrati na Hamburški kot inostranski loteriji, po drugi strani si pa sama oči zatiska, da ne vidi debelih inseratov Hamburške loterije po avstrijskih listih, ki ubogim državljanom denariz žepa kradejo, da se Hamburški židovi debelijo. Kje je tu doslednost? Svoje dni je bilo to vse drugače. Posebno na Dunaji so vže na pošti strogo na pisma iz Hamburga dohajajoča pazili in v katerem so se takih „srečk“ nadljali, so pismo zaplenili, adresatu se je pa vrh tega še jako občuljiva kazen naložila.

Čujte kaj se je zgodilo Semmerinskemu gostilničarju N. N., ki je svoje dni v Hamburški loteriji zadel. Mož ves srečen pové to svojim prijateljem in le-ti so že skrbeli, da je prišla reč ob pravem času financarjem na ušesa. Možje postave so iz Hamburga došli zabojček čisto novih mark, ki so bile zadeti dobitki gostilničarja namenjene — po postavi zaplenili, gostilničarja so pa vrh tega še občutljivo kazen naložili. Tak je bil sreče nesrečen konec.

Za dolžnost si smatramo, našim prijateljem to reč pojasniti, da se ne bo ta ali oni vsedal na debelo tiskane limance Hamburških inseratov. Kajti tudi če bi hotel vstrajno igrati in res vseh 80 goldinarjev vplačati, kar pa pri nas izvestno ne bo nihče storil, in recimo, da se ti v sedmem razredu tudi res nasmehlja sreča in zadeneš 500.000 goldinarjev, ktere ti tudi v resnici iz Hamburga semkaj pošljejo; vprašamo te vendar: kje pa imaš poroka, da denar res v tvoje roke pride? Na carinskem uradu odpré se vsak zaboj, ki iz inostranskega semkaj pride. Ali moreš reči, da se ti ne bo prav tako godilo, kakor Semmerinskemu gostilničarju? Postava vелеva vsako tako dobitko zapleniti in niti pritožiti se ne boš mogel, če bi te res taka „sreča“ doletela. Zatoraj tudi vkljub stoternim ponudbam, ki bi za list ne bile brez dobička, vendar nismo nikdar takih sleparskih in zapeljivih inseratov v „Slovenca“ sprejemali in objavljali, kar bi bili gotovo radi storili, naj bi bili taki inserati našim bralcem v dobiček; a ker so jim le v očitno škodo, mogoče tudi v kazen, tega iz gole dobičkarije nismo mogli storiti.

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. oktobra.

Notranje dežele.

Odgovor ministra Gautscha na interpelacijo zarad Kromeriske državne male gimnazije in njenega razširjanja smo toraj čuli. Da bo minister poleg družega in to v prvi vrsti povdarjal formalne pomanjkljivosti, smo se nadljali. Da bo pa ob enem

Slovane za manj inteligenten narod proglasil, kakor so Nemci in da bo s tem opravičil svoje postopanje, zakaj da je prepovedal peti razred na Kromeriski mali gimnaziji, to nas je pa v resnici iznenadilo. Gautsch toraj tudi še misli, da se ljudje še le pri Nemcih začenejo in vse drugo, kar ni Nemec ali vsaj nemški ne zna, ni človek, ali če je, vsaj nižje vrste! Kdo pa je vzrok, če bi Slovani v resnici ne bili tako razumni, kakor so Nemci, kar pa nikakor ni res —? Kdo drugi, kakor tisti, ki so Slovane ves čas tako hudo na steno pritiskali, da si skoraj dihati nismo upali, ali pa tudi nismo mogli. In sedaj si prav ti ljudje drznejo trditi, da Slovani niso tako inteligentni, kakor Nemci. To je laž, ktero vsak otrok zavrne. Dajte le Slovanom tako število in tako razširjenih šol, kakor jih imajo Nemci, pa bote videli, pri čem da smo! Da je po nekterih krajih šol preveč, smo tudi že sami dostikrat povdarjali, toda to so od konca do kraja nemške šole. Slovanom po Avstriji pa do sedaj šol še vedno manjka. Toraj ekselencia minister Gautsch! Če je šol preveč, zaprite jih polovico po nemških krajih, zato pa jih polovico odprite po slovanskih krajih in stvar se bo sama po sebi vravnala. Kako bi se n. pr. v Ljubljani potrebovala slovenska velika gimnazija, je le predobro znano in vendar je ni, temveč se mora 95% Slovencev 5% Nemcem na ljubo mučiti v nemški gimnaziji na škodo duševnega izobraževanja, ktero posebno v nižjih razredih nemščine ne zadosti večji mladini veliko preglavico dela. Koliko gré le v ekshortah (pridigah) za gimnazijalce na zgubo dobrega zrna, ker so nemške in kakor čujemo v Ljubljani zarad dijakov nemške narodnosti morajo nemške biti. Šol ne bo še preveč, če bodo le pametno razdeljene!

Da **Marjarom s Hrvati** pravično postopati, kakor se to državljanom pod eno krono spodobi, ni nikakor nič mar, razvidi se iz odgovora ali renuncija, ki so ga dali na hrvaške zahteve nuncija. Poglavitni obseg renuncija prinesli smo že v sobotnem listu, je toraj našim bralcem že znan. Zato danes pač lahko rečemo, da Madjarom ni resnica na dobrem sporazumljenji med obema narodnostima, sicer bi ne bili tako odgovarjali, kakor so, kajti res odgovor je belj šali, kakor pa resnemu državnemu pismu podoben. Madjari so na napačni poti, če mislijo, da bodo s Hrvati pometali, kakor se bo njim samim ljubilo. Zadovoljna Hrvaška je res krepka zaveznica Madjarske države, nezadovoljna pa, kakor je ona sedaj in po takem renuncija mora biti, ji pa vtegne jako — nadležna postati. Madjari dandanes še niso toliko vtrenjeni, da bi se ne smeli Hrvatom in sploh Slovanom tako po robu staviti, kakor so to do sedaj delali. Slovan gre na dan posebno na iztoku, kamor se Avstrija v novjšem časa vedno bolj pogostem in, kakor se čuti, s pridom ozira. Renuncijum, kakoršen je, slabega položaja med Hrvati in Madjari nikakor ne bo zboljšal, pač pa ga vtegne še neznošnejega storiti. Že predlanskim čuli so se na Hrvaškem in po bivši vojaški granici klici: „Živel avstrijski orel!“ Prvi državni prevrat, ali tudi prva vojska na zunaj vtegne Madjare zopet tako osamiti, kakor so že bili. Kaj hočejo potem? Britko se jim bo vtepala vsa ironija, s ktero sedaj obravnavajo hrvaške opravilne želje, ako nameravana velika jugoslovan-ska skupina, trojedina kraljevina združena z Bosno in Hercegovino res nastane. Prav nič toraj nimajo vzroka s Hrvati postopati, kakor so to do sedaj delali, kajti treba se jim bo ozreti nekoliko v bodočnost in ta jim ni prav nič ugodna.

Novi bankovci, kedar jih bomo namreč dobili, pokazali bodo, kdo da je v Avstriji pravi gospodar ali grof Taaffe, kot minister notranjih zadev, ali pa sosed onstran Litave, madjarski minister Tisza. Skupno zahtevanje vseh tostranskih raznojezičnih narodov je bilo že vlado do tega pripravilo, da je Madjare na to opozorila, da imajo bankovci dve strani, kakor država dve polovici in da tostranska vlada misli na eni strani pravo podobo Avstrije vtisniti, kakor je taista v resnici tostran Litave. Tisza je pa rekel, da tudi na Dunaji ne smejo storiti, sicer bi se morali tudi v Budapeštu po tem ravnati, kar pa ne gré, kajti ondi v onostranski polovici imajo sami Madjari pravico denar imeti, ki ga poznajo, drugim narodnostim se cvenk le za to v roke dá, da Madjarom z njim davek plačujejo. Naj reče kdo kar hoče, toliko je resnica, da bi sedaj le tostranski Slovani svojim ogerskim hudo zatiranim bratom lahko mnogo pomagali, če bi bili le edini. Naj se ne vdajo pri debati o bodočih bankoveih, temveč naj odločno zahtevajo jedno stran bankovca za vse tostranske narodnosti. Vsi, kolikor nas je, moramo davek plačevati v denarji in v krvi, toraj imamo tudi vsi pravico do denarja, ki ga bodemo poznali, kjer se bo vrednost brala v jeziku nam razumljivem. Francozje imajo na svojem denarji francoske napise, Lahi laške, Angleži angleške, Nemci nemške, Srbi srbske, Rusi ruske, celo Turk ima turške napise na svojem denarji. Zakaj bi toraj avstrijski bankovci ne imeli avstrijskih napisov. Avstrija je mnogojezična, toraj naj bodo tudi novi bankovci taki. Vsak narod najde naj ondi v svojem jeziku ceno označeno, za ktero ga sprejme, pa se ne bo nihče pritožil. Če bo Tisza videl, da smo v tem neupogljivi, bo že tudi on prijenjal.

Vnanje države.

Kaulbars je že zopet v **Sofiji**. Pred svojim prihodom naprosil je ruskega konzula Neklju dovega

da naj bolgarski vladi sporoči voljo ruskega cara, oziroma njegovo (Kaulbarsovo) voljo, da naj ne hodijo v Trnovo in ne pričenjajo sobranja, dokler ne bo njega v Sofijo, ker jim ima nekaj posebno važnega sporočiti. Ministri so na to odgovorili, da če Kaulbars v pravem času pride, je že prav; bodo že sprejeli, če bo kaj prinesel. Nikakor se pa ne dajo zavračati od svojih sklepov gledé sobranja. Dne 23. t. m. so se namenili oditi v Trnovo in bodo tudi odšli, naj Kaulbars pride ali ne. Mož je res prišel že 22. t. m. zvečer in je bolgarski vladi takoj obljubljeno sporočilo izročil. V tem zopet odločno zahteva, da naj opusté potovanje v Trnovo in da naj sobranje odlože, dokler jim tega car izrečno ne dovoli. Bolgari so pa tudi to odbili ter so Stambulov, Mutkurov in Radoslavov že odšli dne 23. t. m. v Trnovo, minister zunanjih zadev peljal se je pa danes, v ponedeljek, tje. Zastopniki velesil podati se mislijo pa še le čez 14 dni tje, kedar se bode sobranje že ustanovilo in bode verifikacija volitev dokončana. Verifikacija ne bode dolgo trajala. Vlada se nadja, da ne več, kakor le dva dni, na kar bodo takoj pričeli kneza voliti. Novice o zopetni izvolitvi kneza Aleksandra, pravijo, da so nevtemeljene, kar je tudi jako verjetno. Raztrosili so jih ljudje, katerim je na tem ležeče, da bi sovražstvo z Rusijo še bolj podpirali. Kako se bo stvar sedaj zasukala, kdo vé. Skoraj da vse tako kaže, da bodo kljub vsem obljubam vendar kosaški konji Márico pili, če se ne bo Turku posrečilo sporazumljenje napraviti, kar pa jako dvomimo, če tudi si poslanec Gadban efendi silno veliko za to prizadeva. Posebno je tega neki v srce bolelo, ko je videl bolgarske regente v Trnovo odhajati. Jokal je skoraj, ko jih je prosil, da naj nikar ne hodijo, ker je to njihova nesreča. Mož je morda kje nekoliko za ruske planke videl, ali pa res kaj hudega slutil.

Marsikoga bo zanimalo zvedeti kaj novega o **ruski armadi**, ktera se sestavlja iz redne in izredne vojske ter opolčenja (domobrana). Redna vojska obseza stalno armado, rezervo, dopolnilno vojsko, trdnjavske posadke in posebne kore. Izredna vojska so kozaki in milica (brambovci). K domobrancem pripadajo vsi zdravi moški od 20. do 40. leta, ki sicer niso ne pri redni in ne pri izredni vojski. Vojaška dolžnost veže vse. Novaki prihajajo 1. decembra k svojim oddelkom. Prostovoljce imajo tudi. Vsako leto jih je navadno po 800.000 za nabor doraslih. Od teh jih polovica odpade zaradi družbinskih razmer; okoli 50.000 jih ni za nič; 60.000 do 70.000 jih k naboru ne pride. Blizu 250.000 postavi se jih pa leto za leto pred naborno komisijo, kjer potem srečkajo, da se nabere 200.000 za dopolnitev. Stalna vojska obseza garde, grenadirje in redne čete. Gard je 12 polkov pešcev, 1 polk strelcev, 9 teških, 9 lahkih in 6 jahajočih baterij topništva, 1 batalijon sapérjev (ženistov). Granadirji imajo 16 pešpolkov, 11 teških in 13 lahkih baterij topništva ter 1 batalijon sapérjev. Redne čete obsejajo: 164 polkov (po 4 batalijone) pešcev, 46 batalijonov strelcev, 29 batalijonov graničarjev; 18 polkov (po 6 eskadronov) dragoncev, 14 polkov ulancev, 14 polkov huzarjev; 119 teških baterij po 8 topov, 122 lahkih baterij po 8 topov, 21 jahajočih baterij po 6 topov in 15 pogorskih baterij po 8 topov; 13 batalijonov pionirjev (52 kompanij), 2 kompaniji turkestarskih sapérjev, 1 kompanijo iztočno-sibirskih sapérjev, 4 železniške batalijone, 4 pontonske batalijone, 4 torpedne kompanije. Poleg tega je pri vsaki konjiški diviziji po 1 polk kozakov. Vsak kozak, ki je za vojaka, stopi z 18 leti v pripravljevalni tečaj in se mora z vsem sam preskrbeti. Celó konja si mora s seboj pripeljati. Polovico stroškov mu vlada povrne. Z 21 letom stopi v vojni oddelek, ki ima tri razrede. V prvem so: a) garde (4 eskadroni) 1 baterija; b) rednih kozakov 20 polkov in 7 baterij. II. razred: 20 polkov in 7 baterij in III. razred ravno toliko. V vsakem razredu ostane kozak po 4 leta. V prvem razredu je še pri vojaki, v drugem doma, pa mora še konja in orožje vedno pripravljeno imeti, v tretjem razredu mu je le še konja dati, kedar gredo drugi na boj. Za častnike bi morali biti le kozaki, pa imajo tudi več drugih iz redne vojske. Pešci nosijo puške po sistemi Berdan z bajonetom; take puške imajo tudi dragonci. Posebno izvrstno je rusko topništvo, konjiki pa jako izurjeni jahači. Rusija ima v mirnih časih pod orožjem: 670.000 bojnikov, 41.000 nebojnikov, skupaj 711.000 mož, 114.000 konj in 1610 topov. Oborožena pa: 1.980.000 bojnikov, 82.000 nebojnih, skupaj 2.062.000 mož, 361.200 konj in 3920 topov. V Turkestanu imajo 40.000 mož, 13.000 konj in 90 topov.

Francosko ministerstvo vendar še ostane. Grevy, predsednik republike, in Freycinet, ministerski predsednik, sta se trudila na vso moč, da pripravita ministra notranjih poslov, Sarracena, in finančnega ministra Sadi-Carnota, da prekličeta dano ostavko. Zbornica je potem nadaljevala seje in parlamentarno delavnost.

Izvirni dopisi.

Iz Oreha pri Hrenovicah, 22. okt. Zadnje sredo zvečer umrl je tu pri svojih starših mlad učitelj g. Andrej Križaj. Po dokončanih študijah služboval

je dve leti v Trnvi na Pivki, potem še kakega pol leta v Lozicah na Vipavskem. Že prej ne trdnega zdravja, nakopal si je hudo in dolgo bolezen s prehlajenjem. Čez 4 leta živel je v pokoju v rojstni hiši, 3 leta in 4 mesece se iz postelje še ganiti ni mogel. Bil je pravi Job v bolezni, lep zgled krščanske potrpežljivosti. Trije duhovniki, štirje učitelji, vsa šolska mladina in veliko ljudi spremljevalo ga je k večnemu počitku. Orehovski pevci zapeli so mu znano nagrobnico: Blagor mu. R. i. p. y.

Z Krškega, 21. okt. Vinska letina okrog Krškega se to leto ne sme slaba imenovati; po tistih vinogradih je dosti in dobrega vina, kjer ga ni spomlad in mraz pokončal. Ljudje so že začeli ponujati mošt, in poprašujejo po Krškem po tovarnikih. Tovornike imenujejo tukaj kupce za vino. Torej kupci za dobro letošno vino, le pridite, dobro blago vas že čaka. Kar se tiče druge letine, se povsod po Dolenjskem lahko pohvalimo, če prav je res mraz po enih krajih ajdo in koruzo nekoliko pokončal. Kjer pa niso imeli mraza, je pa ajda velika zrastle, kakor še nikdar in dobro obrodila. Po nekod je bila visoka, kakor rž.

Toča po Dolenjskem letos ni posebne škode delala, zunaj po nekterih vaseh Št. Jernejske fare. Sadje je večidel povsod polno, posebno jabelka. Kupčija z jabelki ni bila še nikdar taka, kot letos; vse so na Nemško zvozili. Še zdaj jih vedno vozijo, po cele vozove na kolodvore, posebno na Vidmu, v Sevnici, in Reichenburgu. Dolenjci, poprimite se bolj pridno sadjereje! Le-ta je po enih krajih silno zanemarjena; posebno okolo Krškega je prav na slabi stopnji. Po enih vaseh po ravnem ni čisto nič drevja; samo ne zraste, ne sadi ga pa tudi nihče ne. Koliko ga pa pridelajo na Raki in v Bučki! Po cele vozove ga vozijo po velikih vaseh na ravnem, da ga zamenjajo za žito. Poljanci imajo velike prostore. Sadja bi imeli lahko vse polno doma, ali kakor sem zgoraj rekel, samo ne zraste, saditi ga pa noče nobeden. Potreba nas bo k sadjarstvu prisilila, kajti trtna uš se širi čezdalje bolj, vsled tega bo vina vedno manj in denar vedno bolj redek.

S Šenturške gore, 23. oktobra. Ko sem včeraj o grozni nesreči, ki se je 16. t. m. na Nanosu pripetila v „Slovenca“ št. 239 bral, stopila mi je prav živo pred oči Kokriška dolina. In zakaj neki? Kdor je po novi, od župniškega poslopja do Polšnarjeve gostilne v Laskoven, izpeljani cesti kdaj popotoval, lahko je zapazil, kako na levi obali Kokre na dveh krajih ne le obilno malih, marveč tudi večjih velikih skal prav rahlo štrli iz ondašnje strme brežine Ljubeljce, kojih mnogo po hudih naliivih, zlasti pa spomladi, ko sneg kopni, prifrči doli na cesto, ali še celó prelomivši cestno ograjo se prekuene v strugo Kokre. Meseca septembra je na desni obali Kokre, ne daleč od župniškega poslopja prifrčala po žlebu tako velika skala na cesto, da so jo morali razstreliti, ker drugače je niso mogli odstraniti. Mislimo si, ako bi ktera takih skal telebila na kaki voz, ki tako pogostoma prevažajo deske od Kokriških žag v Kranj, bi ga ne le kolikor toliko poškodovale, ali še celó razdrobila, marveč še konje z voznikom vred lahko usmrtila. Naj bi vendar nadzorniki te ceste skrbeli, da bi se take vedno nevarnost preteče skale iz onih bregov še za časa odstranile! Mar res hočejo čakati, da jih bo še le kaka nesreča k temu spodbudila? Čudim se, da orožniki, ki vendar od časa do časa tudi Kokriško dolino obiščejo, že davno niso opomnili dotične cestne organe na veliko nevarnost. Pozor toraj!

Robič.

Domače novice.

(V Šentjakovski cerkvi) v Ljubljani je včeraj zopet veliki zvon pel. Obhajalo se je cerkveno žegnanje namesti nedelje o sv. Jakobu, ker tedaj cerkev še ni bila gotova. Popoldne se je mestni župnik in duhovni svetnik g. Rozman na prižnici beli Ljubljani jako toplo zahvalil za dosedanje radodarnost pri popravilu cerkve; nabralo se je že 10.000 goldinarjev.

(„Pasi moje jagujeta.“) Ta svetopisemski dogodek, ki se je prigodil v Cezareji Filipški, kjer je Kristus izročil voditeljstvo cerkve božje na zemlji v pričo družih apostolov Petru, predočuje nam jako krasna in izredno velika slika, kopija slavnoznane Rafaelovega originala, ktera je ravnokar na ogled

razpostavljena v prodajalnici g. Kajzela na Starem trgu. Delo je tako krasno, tako značajno in ob enem tako veličastno, da bi ga človek kar gledal. Tu vidiš Petra v vsej ponižnosti kleče pred Gospodom prejemati ključje iz Njegove roke, okoli njega pa druge aposteljne stojé zbrane, ki so postali pravi stebri cerkvi božji. Ta podoba bila bi poseben kras vsakemu krščanskemu salonu, posvetnih kakor duhovnih gospodov. Okoli te bi se jako lepo podale sledeče, ravno tam na ogled razpostavljene prelepe kopije: a) Gabrijel Max-ov: Jezus ozdravi verepolni materi bolno dete. b) H. Hofmann-ov: Jezus v čolnu stoječ ob bregu zbrane ljudi podučuje. c) Gustav Richter-jev: Jezus obudi Jairovo hčer, ktera podoba je posebno krasna in d) Fr. Ittenbachova: Sveta družina v Egiptu, tudi izredno lepa in jako nežna podoba. Vse skupaj bile bi prekrasna garnitura za večjo steno. Delo je fino in so posebno dobro značaji narisani,

(Klub narodnih poslancev) posvetoval se je včeraj zastran predstojéčih volitev na Notranjskem. Sklenil je, da naj se izvrševalni odbor, čegar predsednik je gosp. dr. Vošnjak, obrne do zaupnih mož po vsem volilnem okraji ter poizveduje njihovo mnenje o kandidatih za deželni in državni zbor. Da pa izvrševalni odbor vé povedati zaupnim možem imena kandidatov, pričakuje, da se pri njem oglašé vsaj do 31. oktobra tisti gospodje, ki hote kandidovati. Volilni shod, na katerem se bode definitivno določili kandidaturi za deželni in državni zbor, sklical se bode v nedeljo 21. novembra v Postojno, ter se povabili kandidati, da se na njem predstavijo volilcem. V klubu se je povdarjalo, da se pričakuje od notranjskih volicev, da bodo izbrali le tacega poslanca, kateri je vselej dokazal svojo narodno mišljenje in kateri bode odločno se izjavil pred volilci za naš narodni program, moža, ki bode z vso eneržijo in neupogljivo zastopal interese svojih volilcev, dežele in celega slovenskega naroda.

(Mestne šole v Ljubljani.) Dasiravno je na kmetih vedno leto za letom več šol, ne samo po ena, marveč tudi po dve, tri, je vendar število učencev po mestnih šolah od leta do leta višje. Tako ima n. pr. I. mestna šola v 2., 3. in 4. razredu vspešne razrede, katerih pri nje ustanovitvi in preselitvi iz reduta v licejalno poslopje, l. 1874/5, ni bilo. Obiskuje pa to šolo v I. razredu 68, v II. a) 76, b) 52; v III. a) 102, b) 56; v IV. a) 60, b) 59; v V. 47 učencev. Toraj samo I. in V. razred nimata vspešnih razredov; I. razred navadno vsak otrok obiskuje v domačem kraju, pa se tudi učeniki mnogo trudijo, da brž ko brž otroke toliko naučé, da morejo vstopiti v drugi razred; v prvem razredu je škoda za otroka, ako mora več let tu presedeti, kajti v prvem letu mu je že vse znano, kar se predava, poduk ga ne zanimiva, toraj bolje, da gré naprej, ako je le mogoče. V petem razredu je pa manj otrok zato, ker jih mnogo prestopi v srednje šole in ostanejo v petem razredu tisti, ki še niso zreli za srednje šole, ali taki, ki mislijo, dovršivši peti razred, podati se k rokodelstvu itd. Prva mestna šola je dobila dve sobi v nekdanjem muzeji in pa — nove klopi notri. Menda ni mnogo šol na Kranjskem, ki bi bile tako slabo umestene, kakor je prva mestna šola v pritličnih temnih sobah, ki so bolj kleti podobne, kakor sobam ali šolam; te dve na novo pridobljeni sobi ste častna izjema. Ali se bode morala mladina z učeniki še dolgo pokoriti v teh sobah, je menda zapisano v zvezdah. — Druga mestna šola ima pa vspešne razrede po vseh razredih, izvzemši petega. Šola je, kakor znano, nova ter po tirjatvah sedanjega časa vrejena in z učili dobro preskrbljena. Marsikterim ubožnim otrokom more taka šola zaželen prostor biti — o zimskem času. Sobe v tej šoli niso velike, ker so premerjene za 60 otrok. V Ljubljani se kaže pač očitno napaka, da niso šol stavili po enotnem črtu, da ni ena sama glava mislila in da se ni godilo po volji enega samega gospoda. — Mesto je namreč stavilo šole le za svojo občino, ne oziraje se na okoličane. Nekdaj so okoličani hodili v mestno šolo k sv. Petru, ali pa v Trnovo. Mesto je opustilo te dve šoli, a otroci z Viča in Šiške, ki niso bili nikamor vsolani, pohajali so v mestne šole, v katerih je pa prostora za nje primanjkovalo. Vsako leto so bile pritožbe od starišev, ki so se hudovali, zakaj otrok v šolo ne sprejmó, nekaj pa tudi od strani učiteljstva, ker ni bilo prostora po šolah. Šiška je napravila med tem večrazredno ljudsko šolo, a Vičani so še sedaj brez nje.

(Za koleri) slično boleznijo umrl je včeraj nekdo v Mostah pod Ljubljano in so ga dopoldne k sv. Krištofu prenesli. Zvijalo ga je dva dni.

(Dijaska kuhinja v Ptui.) Kot mesečni podporniki so pristopili nastopni č. gg.: dr. Fran Gross, c. kr. pristav v Ljubljani, za 15 dni; Jakob Meško, župnik v Šent-Lovrencu v Slov. Goricah, za 15 dni; J. Sattler, kaplan pri Veliki Nedelji, za 10 dni; Seb. Kocbek, kontrolor v Ljutomeru, 1 gld. na mesec; Mart. Ovsenjak, kaplan v Ljutomeru, 1 gld. na mesec. Darovali so gg.: E. Lilek, c. kr. profesor v Sarajevu 10 gld.; o priliki dobrodošlice g. dr. Žižka v Ormož nabralo se 7 gld. 80 kr.; č. g. o. Avg. Belec, kapucinski provincijal v Reki 2 gld.; č. g. Ivan Verhovnik, coop. v Dobu, 2 gld.; g. F. R. Tratnik v Ljubljani 2 gld.; č. g. Ivan Pajtlar, kaplan v Šent-Lovrencu v Pušcavi, 1 gld. Vsem podpornikom in dobrotnikom najiskrenejša zahvala. Nadaljne darove vzprejema č. g. o. Benedikt Hrtiš, gvardijan v Ptui.

(Spiritual) v Goriškem osrednjem semenišči postal je č. g. Anton Črv.

(Pivo,) pravijo, da bi bilo dobro proti koleri. Kdor ne verjame, naj — ga pije.

Razne reči.

— Vojaški škof Dr. Gruscha, mudil se je te dni na Tirolskem, kjer je včeraj, 24. t. m., blagoslovil novo hišo rokodelskih pomočnikov v Schwaz-i. Bog daj, da pride kmalo tudi v Ljubljano, blagoslovit hišo našim rokodelskim pomočnikom, kar je menda velečastni gospod že obljubil.

— Novi kardinali postali bodo baje ter imenovani v prihodnjem konzistoriju nunciji Dunajski, Serafino Vanutelli, Pariški, de Rende, ter Lisabonski, V. Vanutelli. Kakor se piše „Germaniji“ iz Rima, doletela bo menda ta čast tudi prelata g. Hettingerja, slavnega bogoslovskega profesorja na univerzi v Würzburgu ter spisalca sloveče „Apologie des Christenthums“ ter mnogih drugih knjig. — Izpraznjenih je sedaj 6 kardinalski sedežev.

— Zavora pri šolskem vozu so tako zvani oddelki (Abtheilungen) in poduk po njih (Abtheilungsunterricht). Postaven je tak poduk, in je vpeljan po šolskem in učnem redu dne 20. avgusta 1870, ter je tudi potreben na enorazrednih in na večrazrednih šolah, kjer mora en sam učitelj podučevati recimo otroke tretjega in četrtega razreda skupaj, bodisi, da jih je tako malo, ali da slučajno ni učenika, toraj mora eden za dva delati. Ali vpeljati ta poduk, kjer ima vsak razred svojega učitelja, kakor je n. pr. na Ljubljanskih ljudskih šolah, kjer imajo razredi še vstrične ali vspredečne razrede, je potrata časa, pa še več, naravnost škodljivo šolskemu poduku, nepotrebna muka učiteljem in prava opovira šolskemu napredku. V brez menda nobeden ne zavira, škodljivo bi bilo in trud podvojilo. Le pri šolstvu sme to še zmirom veljati, kajti mnogo let je treba, preden se napačnost spozna, in še veliko več let, da se potem odpravi. To je velika opovira pri šolskem poduku, in ni treba biti strokovnjakom za spoznanje tega, marveč zdrava pamet to uči. Ljubljanski učitelji so res dolgo odlašali in poslednjič so vendar na izrečno povelje to vpeljali, ker njih prošnja oziroma spomenica pri deželnem šolskem svetu ni bila vlishana, dasiravno je mestni šolski svet to prošnjo za opravičeno spoznal. Kaj pak, na papirji se prav lahko da določiti, ti otroci naj se v tem, oni v drugem podučujejo, ali kaj pa v dejanji? Šola je živ organizem; učitelji in učenci naj se nikar po nepotrebnem v vojnice ne vprezajo, ko jim prosta hoja, kakor se sama pokaže, bolj ugaja; otroške glave se ne dajo matematično izmeriti.

— Dr. Jagie, profesor slovenskega jezika-slovja na dunajskem vseučilišču je 18. t. m. prvič predaval o „uvodu v slovansko jezikoznanstvo“ in to bode nadaljeval v zimskem tečaju. — Na vseučilišču v Gradi je vpisanih 1209 slušateljev, in to 25 redovitih in 26 izvanrednih teologov, 456 redovitih in 44 izvanrednih slušateljev na pravniški fakulteti, medicinarjev je 426 redovitih in 18 izvanrednih, filozofov je 67 in farmacevtov 87.

— Pomadjarenje Slovakov na Gorenjem Ogerskem vro napreduje. Minister Tisza je dovolil, da sme 156 vasi v eni županiji (Zvolenski) imena pomadjariti. Kaj pak da so občine same prosile za pomadjarenje?! Ne bojte se, za Zvolensko županijo pride na vrsto še druga, tretja. — A najbolj žalostno pri tem je, da še celo madjarski opozicijski listi vlado spodbadajo, naj le čvrsto pomadjaruje in naj se nikar ne vstraši ngovora, češ, da pomadjarizuje. Za primer navedemo, kako se bodo zvala slovaška sela: Dolina-Völgyes, Mito-Vanos, Medved-Medvés itd. No, to nas opomni nemških imen po Kranjskem n. pr. Mala Gora-Malgern, Vrh pri Črnomlju-Schweinberg, Vratna vas (na Kor.) Rattendorf itd. „Cislajtan-

ski Slovani tega niti ne vidijo niti ne čutijo, a Cehi obiskujejo Madjare v njih glavni stolici. Njihov vodja v državnem zboru, kateri je letos voljen v delegacijo, ima zopet priložnost, vklanjati se in klečeplaziti okoli njih v Budapeštu; tako pristavlja hrvaški „Obzor“.

Telegrami.

Dunaj, 24. okt. Umrl je nekdanji državni kancelar grof Beust.

Dunaj, 25. okt. Poslaniška zbornica. Brambovski minister odgovoril je na interpelacijo Weitlofovo, da vlada pri izvrševanju splošne vojaške dolžnosti strogo postavno postopa; da se oproščevanja ne določujejo po nasvetih posamičnih oseb temveč komisijonalno in če treba, tudi v dveh instancah, ter da se pri določitvi kakoršnih koli pomankljivev milosti nikakor ne dovoljuje preveč prostora. Kar se pa slučajja tiče, ki ga je Weitlof navedel, je iz kazenskih aktov razvidno, da se na vojaške uradnike ni delal nikak upliv. Minister bo že skrbel, da se bo postava o splošni vojaški dolžnosti strogo spolnovala.

Petrograd, 24. okt. Tukaj so odkrili spomenik v boju padlim leta 1877/78 v navzočnosti cara in carice, diplomatičnega kora in zastopnikov vojske. Molili so tudi za dušo cara Aleksandra II. in je vse pokleknilo.

Berolin, 24. okt. Nemški cesar je francoskega poslanca Herberta jako prijazno sprejel.

Umrl so:

19. okt. Marija Minosti, gostija, 70 let, Kravja dolina št. 11, vsled raka.

21. okt. Helena Oevirk, hišnega posestnika žena, 57 let, Kurja vas št. 21, pljučnica. — Marija Bašič, gostija, 64 let, Kravja dolina št. 11, jetika. — Štefan Bartel, godec, 56 let, Poljanski nasip št. 10, otrpnenje možgan. — Janez Pire, krojač, 70 let, Hrenove ulice št. 3, Marasmus.

V bolnišnici:

20. okt. Marija Velepč, komisijonarjeva žena, 38 let, srčna hiba.

21. okt. Urša Koželj, gostija, 85 let, Marasmus.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	termometra v mm	toplotmetra po Celsiusu			
7. u. jut.	759-78	+ 4-8	sl. vzh.	oblačno	
23. 2. u. pop.	738-54	+ 11-2	sl. vzh.	jasno	0-00
9. u. zveč.	739-98	+ 6-4	sl. zap.	jasno	
7. u. jut.	741-82	+ 5-8	brezv.	megla	
24. 2. u. pop.	742-60	+ 12-6	sl. vzh.	jasno	0-00
9. u. zveč.	744-54	+ 2-9	brezv.	del. jasno	

V soboto in nedeljo zjutraj megla, pozneje lepo vreme in zarija. Srednja temperatura 7-1° C., za 2-9° pod normalom in 9-3° C., za 0-4° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

25. oktobra

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	83	gl.	35	kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	84	gl.	30	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	114	gl.	05	„
Papirna renta, davka prosta	100	gl.	55	„
Akcije avstr.-ogerske banke	263	gl.	—	„
Kreditne akcije	279	gl.	—	„
London	125	gl.	25	„
Srebro	—	gl.	—	„
Francoski napoleonid.	9	gl.	90	„
Ces. cekini	5	gl.	91	„
Nemške marke	61	gl.	32 1/4	„

Vodstvo družbe ss. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Vplačali so:		
Loško-potoška podružnica (2 don.)	53	gld. — kr.
Ptujska podružnica	288	„ 23 „
Celjska podružnica (2 don.)	5	„ — „
Ribniška podružnica (2 don.)	35	„ — „
Brdska podružnica	76	„ — „
Blejska podružnica (2 don.)	16	„ 69 „
Zavska podružnica	202	„ — „
Neimenovana v Celji	100	„ — „
G. F. Terček, trgovec z železom v Ljubljani	10	„ — „
G. S. Pogačar, na Dunaji	100	„ — „
Podružnica v Ajdovščini	100	„ — „

Sl. podružnice, ki se niso izročile svojih donoskov za 1. 1886, prosim, da naj jih blagovolijo poslati glavnemu odboru. Ljubljana, 22. oktobra 1886.

Dr. J. Vošnjak, blagajnik.

Katoliškemu podpornemu društvu v Celji za vzdrževanje dekliške šole šolskih sester

so nadalje darovali, oziroma letnino plačali p. n. č. gg. udje:

Hribovšek Karol, spiritual	4	gl. — kr.
Kolar Vinko, kaplan v Leskoveu	3	„ — „
Suta Rup., župnik na Zavrču	5	„ — „
Dr. Krišpin Krišpinovič, nad Laškem	10	„ — „
Veršec Fr., c. k. bilježnik v Selnici	2	„ — „
Behine Fil. Jak., dekan v Braslovcah	10	„ — „
Vrlič Franc, žup. v Stranica	2	„ — „
Kalin Franc, žup. v pok. v Rajhenburgu	5	„ — „
Kreft Al., žup. na Kalolji	2	„ — „
Glinšek Mat., pos. na zg. Hudinji	2	„ — „
Tevš Fr., trg. pri novi cerkvi	2	„ — „
Trije neimenovani	30	„ — „
Gajšek Karol, dek. v Doberni	7	„ — „
Prešern Jan., kapl. v Sevnici	3	„ — „
Modic Jan., žup. na Prihovi	10	„ — „
Muha Jož., kapl. v St. Rupertu	2	„ — „
Zorko Jan., žup. v Smiklavžu	2	„ — „
Lipovšek Fr., pos. v Medlogu	3	„ — „
Brutanič Jož., župnik v Vitanji	4	„ — „
Pospéh Mar. služ.	2	„ — „
Več skupaj	3	„ 16 „

Bog plati!

Vinske sode,

dobre, velike, po vinu dišeče iz hraščevine bi nekdo rad kupil. Ponudbe z natančno določenim številom, vsebino in ceno sprejema opravištvu „Slovenca“.

Naznanilo in priporočilo.

Udano podpisani dovoljujem si prečistiti duhovščini in slavnemu občinstvu naznanjati, da se moja

knjigoveznica

od 10. maja t. l. nadalje nahaja na sv. Petra cesti št. 6, nasproti gostilne pri „Avstrijskem cesarju“. Priporočam se vsem, da me v novem stanovanju podpirati blagovolijo, kakor so me do sedaj. Skerbel bom naročnikom vselej naglo in dobro postreči. Priporočam se prečistiti duhovščini za prevezovanje „Missale Romanum“, „Brevirjev“ in vseh drugih liturgičnih knjig; učiteljem in čitalnicam za vezanje šolskih in knjižničnih knjig; uradnjem in županijem za vezanje uradnih knjig. Vnanjim naročnikom pripravljen sem pri večjih pošiljavah povrniti vožne ali druge stroške; Ljubljanskim naročnikom pa, katerim čas ne dopušča zaradi oddaljenosti tu sem priti, pridem ali pošljem sam po delo, naj mi le po dopisnici ali kakor si bode, naznanijo dan in uro, kdaj da pošljem, ali pridem po delo. Vedno bom pripravljen, vsako, tudi najmanjše delo prevzeti in ga ročno izvršiti. Konečno se priporočam tudi še za galanterijska in kartonazna dela z zagotovilom nizke cene in ličnega dela.

Z odličnim spoštovanjem

Fran Dežman,
bukovec.

(13)

Žrebanje že meseca decembra.

KINCSEM
SREČKE à 1 gld. 11 srečk 10 gld.
samo

Glavni dobitek v gotovini

gld. 50.000 gld.

10.000 gld., 5000 gld. z odtegljajem 20% — 4788 denarnih dobitkov.

(3)

Kincsem-srečke dobivajo se

v loterijskem bureau ogerskega Jockey-kluba: Budapešta, Waitznergasse 6.